PREDKLADACIA SPRÁVA

„Návrh na prístup Slovenskej republiky k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach“ prijatému v Ženeve 20. mája 2015 predkladá v súlade s článkom 10 Pravidiel pre uzatváranie medzinárodných zmlúv a zmluvnú prax na rokovanie vlády Slovenskej republiky Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky ako iniciatívny materiál.

Ženevský akt Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach (ďalej aj „dohovor“) predstavuje revidované znenie ustanovení Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu z 31. októbra 1958 revidovanej v Štokholme 14. júla 1967. Slovenská republika je zmluvnou stranou Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu od roku 1993 ako nástupnícky štát ČSFR, pričom ČSFR bola zmluvnou stranou tejto dohody od roku 1961. Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu je zmluva, ktorú spravuje Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) a na základe ktorej bola zriadená osobitná únia v rámci Únie na ochranu priemyslového vlastníctva. V zmysle Lisabonskej dohody sa pod pojmom označenie pôvodu rozumie zemepisný názov krajiny, oblasti alebo miesta slúžiaci na označenie, odkiaľ pochádza výrobok, ktorého akosť alebo znaky sú dané výlučne alebo podstatne zemepisným prostredím, počítajúc do toho prírodné činitele a ľudské činitele.[1] Zmluvnými stranami Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu[2] je 30 krajín vrátane siedmych členských štátov Európskej únie - Bulharska, Česka, Francúzska, Maďarska, Portugalska, Slovenskej republiky a Talianska.

Pre týchto sedem členských štátov EÚ má prístup k dohovoru zásadný význam z dôvodu zachovania medzinárodných zápisov a kontinuity ochrany existujúcich práv v systéme Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu.[3] Prístup zabezpečí naplnenie požiadaviek ustanovených článkom 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1753 z 23. októbra 2019 o činnosti Únie po jej pristúpení k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach pre zachovanie ochrany práv udelených podľa Lisabonskej dohody. Nepristúpenie Slovenskej republiky k dohovoru by malo v súlade s článkom 11 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2019/1753 za následok povinnosť dotknutých subjektov požiadať o zrušenie existujúcich zápisov označení v medzinárodnom registri WIPO. V prípade SR ide o tieto označenia pôvodu zapísané v medzinárodnom registri na základe Lisabonskej dohody – SLOVENSKÝ OŠTIEPOK, TOKAJSKÉ VÍNO de la région slovaque, TRENČIANSKA BOROVIČKA „JUNIPERIERS“ – TRENČIN DISTILLERY, KARPATSKÉ BRANDY, KARPATSKÁ PERLA. Zrušenie ich zápisov by predstavovalo nielen nevyčísliteľnú

[1] Označenie pôvodu (ako aj zemepisné označenie) patrí medzi práva priemyselného vlastníctva na označenie a je významným nástrojom na podporu, rozvoj a ochranu výnimočných regionálnych výrobkov, ktorých špecifické vlastnosti, kvalita alebo povesť sú dané zemepisným prostredím s jeho charakteristickými prírodnými a ľudskými faktormi. Označenia pôvodu sú kolektívnym nástrojom na podporu a rozvoj regionálnych produktov, pomáhajú udržať ich kvalitu a povesť, čím prispievajú k propagácii a rozvoju regiónov.

[2] Zmluvné strany Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu sa zaväzujú na svojich územiach chrániť označenia pôvodu iných zmluvných strán, ktoré sú ako také uznané a chránené v krajine pôvodu a zapísané na medzinárodnom úrade WIPO, pokiaľ tieto strany do jedného roka od podania žiadosti o zápis neoznámia, že takúto ochranu nie sú schopné zabezpečiť.

[3] Do dnešného dňa z týchto siedmych členských štátov EÚ k Ženevskému aktu pristúpili Česko, Francúzsko, Maďarsko, Portugalsko.

nemateriálnu škodu na kultúrnych hodnotách, ale aj aj možné materiálne škody, ktoré by mohli voči Slovenskej republike vznášať jednotliví držitelia práv.

Revíziou Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu prostredníctvom dohovoru v roku 2015 bola rozšírená pôsobnosť z označení pôvodu aj na zemepisné označenia v zmysle Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (TRIPS), teda ochrana sa poskytuje nielen označeniam pôvodu ale aj zemepisným označeniam,[4] a rovnako bolo umožnené pristúpenie medzivládnym organizáciám. Dohovor nadobudol platnosť dňa 26. februára 2020. Doteraz dohovor ratifikovali alebo k nemu pristúpili Africká organizácia duševného vlastníctva, Albánsko, Česko, EÚ, Francúzsko, Ghana, Kambodža, Kapverdy, Kórejská ľudovodemokratická republika, Laos, Maďarsko, Omán, Peru, Pobrežie Slonoviny, Portugalsko, Ruská federácia, Samoa, Sv. Tomáš a Princov ostrov, Senegal, Švajčiarsko a Tunisko.

V súvislosti s členstvom Slovenskej republiky v EÚ je potrebné zdôrazniť, že v oblastiach, na ktoré sa dohovor vzťahuje, má výlučnú právomoc EÚ. EÚ v záujme riadneho uplatňovania svojej výlučnej právomoci v súvislosti s dohovorom a aj v záujme uplatňovania svojej funkcie v kontexte svojich úplných systémov ochrany poľnohospodárskych zemepisných označení rozhodla o svojom prístupe k dohovoru[5] a dňa 26. novembra 2019 uložila prístupové listiny k dohovoru na pôde WIPO v Ženeve. Samotný text dohovoru bol uverejnený v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 271, 24.10.2019) vo všetkých úradných jazykoch EÚ.[6]

Pokiaľ ide o možnosť prístupu samotných členských štátov EÚ k dohovoru, rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 zo 7. októbra 2019 o pristúpení EÚ k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach v článku 3 povolilo členským štátom EÚ, ktoré si to želajú, ratifikovať dohovor alebo k nemu pristúpiť popri EÚ.

Európska komisia vo vyhlásení 2019/C 360/02 povolenie ratifikácie alebo prístupu k dohovoru všetkým členským štátom EÚ v článku 3 rozhodnutia (EÚ) 2019/1754 namietla a vyhradila si právo proti rozhodnutiu Rady využiť opravné prostriedky, avšak súčasne vyhlásila, že je výnimočne pripravená súhlasiť s tým, aby bolo v záujme EÚ povolené Bulharsku, Česku, Slovenskej republike, Francúzsku, Maďarsku, Taliansku a Portugalsku pristúpiť k dohovoru. Dôvodom tohto postoja Európskej komisie sú výnimočné okolnosti, ktoré spočívajú v tom, že týchto sedem členských štátov EÚ je už dlhodobo zmluvnou stranou Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodného zápisu, majú na jej základe zapísané v medzinárodnom registri značné duševné vlastníctvo a je potrebné zabezpečiť kontinuitu práv vyplývajúcich z existujúceho členstva týchto siedmych členských štátov EÚ v osobitnej únii.

Následne Európska komisia žalobou podanou 17. januára 2020 na Súdny dvor Európskej únie (konanie C-24/20) žalovala Radu Európskej únie a navrhla zrušiť článok 3 rozhodnutia (EÚ)

[4] Zemepisnými označeniami sa na účely dohody TRIPS rozumejú označenia, ktoré označujú tovar ako pochádzajúci z územia člena alebo z oblasti, alebo z lokality na tomto území, ak danú kvalitu, povesť a iné charakteristické znaky tovaru možno v podstate pripísať jeho zemepisnému pôvodu.

[5] Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1754 zo 7. októbra 2019 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach.

[6] S ohľadom na výlučnú kompetenciu EÚ v oblasti, na ktorú sa vzťahuje dohovor, sa ako súčasť tohto materiálu predkladá dohovor v znení uverejnenom v Úradnom vestníku EÚ v anglickom jazyku a slovenskom jazyku (v slovenskom jazyku v znení korigenda).

2019/1754, ktorý predstavoval právny základ pre možnosť prístupu členských štátov EÚ k Ženevskému aktu.[7]

Je zjavné, že v zmysle článku 11 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2019/1753 je nevyhnutné prístup Slovenskej republiky k dohovoru zabezpečiť. Neuskutočnenie procesu by malo za následok stratu významných slovenských označení pôvodu zapísaných v medzinárodnom registri na základe Lisabonskej dohody. Z uvedeného dôvodu, napriek podanej žalobe EK vo veci C-24/20, avšak v súlade s vyhlásením EK 2019/C 360/02, v roku 2022 Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky zahájil proces smerujúci k prístupu Slovenskej republiky k dohovoru.

Návrh na prístup Slovenskej republiky k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach schválila na svojom 116. rokovaní vláda Slovenskej republiky uznesením č. 689 dňa 9. novembra 2022.

Avšak dňa 22. novembra 2022 Súdny dvor EÚ vydal vo veci C-24/20 rozsudok, na základe ktorého Slovenská republika, a aj ostatné členské štáty EÚ, stratili právny základ pre prístup k Ženevskému aktu, keďže článok 3 rozhodnutia Rady (EÚ) 2019/1754 sa predmetným rozsudkom zrušil.

Z uvedeného dôvodu bolo pristúpené k pozastaveniu vnútroštátneho prístupového procesu, a to až do nadobudnutia účinnosti nového rozhodnutia Rady Európskej únie, ktoré sa opätovne vysporiada s otázkou prístupu členských krajín EÚ k Ženevskému aktu.

Predmetné rozhodnutie Rady (EÚ) 2023/1051 z 22. mája 2023, ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ) 2019/1754 o pristúpení Európskej únie k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach, nadobudlo účinnosť 1. júna 2023. Toto rozhodnutie s konečnou platnosťou poskytlo Slovenskej republike právny základ pre prístup k Ženevskému aktu.

V júni 2023 však, vzhľadom na upravený harmonogram schôdzí Národnej rady Slovenskej republiky do konca VIII. volebného obdobia (máj – september 2023), objektívne nebolo možné pokračovať v prístupovom procese podaním Návrhu na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky so Ženevským aktom Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach Národnej rade Slovenskej republiky resp. nebolo objektívne možné prístupový proces dokončiť.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sa materiál opätovne predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Súčasne sa navrhuje zrušiť uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 689 zo dňa 9. novembra 2022.

[7] Dôvod žaloby v zásade bol, že Rada EÚ zmenila návrh tohto rozhodnutia zavedením možnosti pristúpiť k Ženevskému aktu pre všetky členské štáty, a teda konala bez podnetu Komisie, čím porušila čl. 293 ods. 1 ZFEÚ a narušila inštitucionálnu rovnováhu zakotvenú v čl. 13 ods. 2 ZEÚ.

Materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Dohovor je mnohostrannou medzinárodnou zmluvou prezidentskej povahy podľa čl. 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá priamo zakladá práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktorá si vyžaduje pred ratifikáciou súhlas Národnej rady Slovenskej republiky.

Dohovor je súčasne mnohostrannou medzinárodnou zmluvou prezidentskej povahy podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá priamo zakladá práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktorá bude mať po ratifikácii a vyhlásení spôsobom ustanoveným zákonom prednosť pred zákonmi.

Dohovor zodpovedá záujmom zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a všeobecnými zásadami medzinárodného práva, ako aj s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z iných medzinárodných dokumentov.

Materiál sa predkladá na rokovanie bez rozporov s povinne pripomienkujúcimi subjektmi a bez rozporov s verejnosťou.

Materiál bol prerokovaný Legislatívnou radou vlády Slovenskej republiky, ktorá vláde Slovenskej republiky odporučila vysloviť s návrhom na prístup Slovenskej republiky k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach súhlas.